

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่น ในระยะหลังคลอด

Factors Affecting Family Functioning of Teenaged Post-partum Mothers

อัจฉโรบล แสงประเสริฐ พลอยไพลิน มาสุข กำแพง จินดา
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์นครสวรรค์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบบรรยายเชิงทำนายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด กลุ่มตัวอย่าง คือ มารดาวัยรุ่นหลังคลอด พาบุตรมารับวัคซีน ณ แผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 100 คน เก็บข้อมูล ระหว่างกุมภาพันธ์ ถึง สิงหาคม 2558 การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยเก็บกลุ่มตัวอย่างเดือนละ 10-15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของมารดา และทารก แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล แบบสอบถามการสนับสนุนของสามี แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก แบบสอบถามการทำหน้าที่ครอบครัว แบบสอบถามความเครียดของการเป็นมารดา ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (Conbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.82, 0.92, 0.70, 0.95 และ 0.89 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรด้วยสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์การทำนายด้วยสถิติถดถอยแบบพหุ ผลการวิจัย พบว่าการทำหน้าที่ครอบครัวโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.02$, $SD = 0.78$) การสนับสนุนของสามี และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก มีอิทธิพล

ต่อการทำหน้าที่ครอบครัว ($\beta = 0.31$, $p = .001$ และ $\beta = 0.39$, $p = .000$ ตามลำดับ) โดยสามารถร่วมทำนาย การทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายการผันแปรของการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด ได้ร้อยละ 33.1 ($Adjusted R^2 = .331$)

คำสำคัญ : การทำหน้าที่ครอบครัว มารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด

Abstract

The objective of this research is to study factors affecting family functioning of teenaged post-partum mothers. Factors under study are the family income, participation of mothers in infant care while in the hospital, spouse support, the knowledge and understanding on infant behaviors and the maternal stress. Systematic sampling consisted of 100 teenaged post-partum mothers with infants, at the Well baby clinic , Sawanpracharak Hospital NakhonSawan Province. Data were collected from February 2015 to August 2015. The researcher collected 10-15 sample per month. The employed research instrument was a questionnaire

consisting of personal data of the mother, Infant, participation of the mother in infant care in the hospital, spouse support, knowledge and understanding on infant behaviors, maternal stress, and family functioning. Statistics for data analysis included the percentage, mean, standard deviation, Pearson product-moment correlation, and multiple regression analysis. Result showed that Teenaged post-partum mothers with infants carried out family functioning ($\bar{X}$ = 3.02, SD = 0.78) at the average level. Spouse support and knowledge and understanding on infant behaviors significant influenced family functioning of teenaged post-partum mothers with infants, at the .05 level. (β = 0.31, p = .001 และ β = 0.39, p = .000). The two factors were able to explain the variance of family functioning of teenaged post-partum mothers with infants at 33.1 %

Keywords : family functioning, teenaged post-partum mothers

บทนำ

การตั้งครรภ์ในวัยรุ่นนั้นเป็นปัญหาที่พบได้มากขึ้น เกือบทั่วโลก สถิติที่น่าเป็นห่วงจากที่ประชุมองค์การอนามัยโลก (WHO) เมื่อปี พ.ศ. 2552 พบว่า ค่าเฉลี่ยของหญิงตั้งครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ของทั่วโลกอยู่ที่ 65 ต่อ 1,000 คน ทวีปเอเชียอยู่ที่ 56 ต่อ 1,000 คน โดยประเทศไทยมีหญิงตั้งครรภ์ที่อายุน้อยกว่า 20 ปี จำนวน 70 ต่อ 1,000 คน ซึ่งเป็นตัวเลขที่สูงสุดของประเทศในทวีปเอเชีย (สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์, 2548-2554) นอกจากนี้ ข้อมูลสถานะการมีบุตรของวัยรุ่นไทยที่รวบรวม โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ระบุว่า ในปี

พ.ศ. 2552 มีวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปีที่คลอดบุตรจำนวน 787,739 คน คิดเป็นร้อยละ 13.55 ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐานที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 10 (วิลยา ธรรมพินิจวัฒน์, 2553) สอดคล้องกับ สถิติงานห้องคลอดของโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ อำเภอ เมือง จังหวัด นครสวรรค์ ในปี 2554-2556 จากจำนวนคนคลอดทั้งหมดในแต่ละปี พบว่า มารดาที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มารับบริการคลอดถึงร้อยละ 21.14 , 21.30 , 22.97 ตามลำดับ (สถิติงานห้องคลอดรพ.สวรรค์ประชารักษ์, 2556) ในแต่ละปีการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นพบว่าร้อยละ 87.2 เป็นการตั้งครรภ์โดยไม่ได้วางแผน และร้อยละ 56.5 ไม่มีความพร้อมในการมีบุตร จากการที่วัยรุ่นต้องรับบทบาทการเป็นมารดาก่อนวัยอันควร ประกอบกับการขาดความรู้ในการเลี้ยงดูทารกโดยเฉพาะความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารกจะทำให้มารดาวัยรุ่นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของทารกได้ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทารกทำให้ทารกไม่ได้รับความรักความสนใจจากมารดา (เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร ฤดี ปุณบางกะดี, 2550)

นอกจากนี้รายได้ครอบครัว มีส่วนส่งเสริมการปฏิบัติหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด กล่าวคือ ในมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอดที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่มั่นคง ภายหลังการคลอดบุตรจะส่งผลให้มารดาคิดว่าการมีบุตรเป็นการเพิ่มภาระรายจ่ายของครอบครัว และอาจทำให้มารดาไม่พร้อมที่จะดูแลบุตรของตนเองได้ รวมถึงการมีส่วนร่วมของมารดาวัยรุ่น ในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล การที่มารดาวัยรุ่นมีส่วนร่วมและมีโอกาสเข้าไปดูแลทารกหลังคลอด เป็นการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างมารดาวัยรุ่น กับทารกมากขึ้น ทำให้มารดาวัยรุ่นมีความคุ้นเคยกับทารก มีความมั่นใจในการทำบทบาทหน้าที่การเป็นมารดามากขึ้น (Kelnar&Harvey, 1981) และส่งผลถึงการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของทารกในระยะยาวอย่างเหมาะสมต่อไป

นอกจากนี้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ถ้ามารดามีความเข้าใจพฤติกรรมทารก จะช่วยให้มารดามีการตอบสนองทารกได้ถูกต้องเหมาะสม รวมถึงการสนับสนุนของสามีเป็นแหล่งของการสนับสนุน และการช่วยเหลือแหล่งแรกที่สำคัญของภรรยา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ นอร์เบค (Norbeck, 1981 อ้างถึงในจันทรา ว่องวัฒนกุล, 2552) ได้กล่าวไว้ว่าบุคคลที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือต่าง ๆ หรือที่เรียกว่า แหล่งสนับสนุนทางสังคมของบุคคลนั้น เป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลนั้นและจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ดังนั้นการสนับสนุนจากสามีที่มีส่วนร่วมกับการพยาบาลในการเลี้ยงดูบุตรจึงมีคุณค่ายิ่งที่จะทำให้มารดาวัยรุ่นสามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ รวมถึงในระยะหลังคลอดมารดาวัยรุ่นยังต้อง เผชิญกับความเครียด ในการที่จะต้องแสดงในหลายหน้าที่หน้าที่ในการดูแลทารกโดยต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก และ ประคับประคองสนับสนุนความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวตอบสนองความต้องการทางเพศในระหว่างคู่สมรส ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเครียด และน่าจะส่งผลกระทบต่อถึงการปฏิบัติหน้าที่ภายในครอบครัวของมารดา สอดคล้องกับการศึกษาของ เนตรชนก แก้วจินทา. (2555) ที่พบว่า ภาวะซึมเศร้าหลังคลอดของมารดาวัยรุ่นเกิดจากสาเหตุของความเครียดต่อความวิตกกังวลในการเลี้ยงดูบุตร และไม่ประสบความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดา (นภัสพันธ์ สุขเกษม, 2552)

ส่วนการทำหน้าที่ครอบครัวเป็นภารกิจที่ครอบครัวต้องปฏิบัติ เพื่อให้สมาชิกทุกคนในครอบครัวได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ทั้งในยามปกติและในยามเจ็บป่วย (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2544) ฟรีดแมน กล่าวว่า เมื่อครอบครัวมีปัญหา สมาชิกครอบครัวไม่ได้รับการตอบสนองความต้องการ มีความผิดหวัง ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกันไม่ดี สิ่งที่จะทำให้ครอบครัวดีขึ้นต้องให้ครอบครัวรู้จักการทำหน้าที่ของครอบครัวเพื่อให้สมาชิกในครอบครัวทำกิจกรรมเพื่อความสมดุลของครอบครัว (Friedman, 2003) มารดาวัยรุ่น

ปรับตัวต่อการเป็นมารดา ได้ช้ากว่ามารดาที่มีอายุปกติ โดยเฉพาะมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด ซึ่งถือว่าเป็นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นในครอบครัว เนื่องจากเป็นเหตุการณ์ที่ครอบครัวไม่เคยคาดคิดมาก่อน ย่อมทำให้มารดาเกิดภาวะเครียด เนื่องจากไม่เคยดูแลทารกมาก่อน ทำให้เกิดความเข้าใจว่า การเลี้ยงดูทารกนั้นเป็นสิ่งที่ยาก และคิดว่าตนเองไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยงดูทารกมากพอ จึงทำให้มารดาเกิดความกลัว วิตกกังวล และเกิดความเครียดได้ (Johnson, 1994)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือมารดาวัยรุ่นในการดูแลทารก พร้อมทั้งอาจนำข้อมูลพื้นฐานในวางแผนพัฒนากิจกรรมการพยาบาลในการส่งเสริมการทำหน้าที่ครอบครัว

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยายเชิงทำนายมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอด

ประชากร

มารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอดที่อายุไม่เกิน 18 ปี มีบุตรอายุระหว่าง 4 เดือน - 1 ปี ที่รับวัคซีน ณ แผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชกรรม โรงพยาบาล สวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ ระหว่าง กุมภาพันธ์ ถึง สิงหาคม 2558

กลุ่มตัวอย่าง

กำหนดจากระยะเวลาในการเก็บข้อมูลระหว่าง กุมภาพันธ์ ถึง สิงหาคม 2558 คัดเลือกโดยวิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (System random Sampling) จากบัตรคิวที่เป็นเลขคี่ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 100 คน คำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ โพลิต (polit, 1996) ใช้อัตราส่วน จำนวนตัวแปรอิสระต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างของสถิติที่ใช้ คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุ (Multiple regression analysis) ที่ใช้อัตราส่วนจำนวนตัวแปรอิสระต่อจำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 1 : 20 ในงานวิจัยครั้งนี้ มีจำนวนตัวแปรอิสระทั้งหมด 5 ตัว ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างอย่างน้อยจำนวน 100 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ส่วนดังนี้

1) ข้อมูลทั่วไปของมารดา ประกอบด้วย อายุ รายได้ของครอบครัว สถานภาพสมรส ข้อมูลทั่วไปของทารก ประกอบด้วย น้ำหนักแรกคลอด อายุครรภ์

2) การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาลลักษณะการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) แบ่งเป็น 3 ระดับ มีคะแนน 1-3 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1977) แปลผลคะแนนโดยใช้ คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด/จำนวนขั้น ดังนี้ 2.33-3.00 หมายถึง การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาลในระดับดี 1.68-2.32 หมายถึง การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาลในระดับปานกลาง 1.00-1.67 หมายถึง การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาลในระดับไม่ดี

3) การสนับสนุนของสามี ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ ดาวรินทร์ พรสวัสดิ์ (2553) แบบสอบถามทั้งหมด มี 15 ข้อ เป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ไม่เป็นจริงเลย เป็นจริงบ้างเล็กน้อย เป็นจริงปานกลาง เป็นจริงมาก เป็นจริงมากที่สุด มีคะแนน 1-5 แปลผลคะแนนโดย

ผู้วิจัยได้แบ่งคะแนนออกเป็นช่วงดังนี้ (ประคอง ภรณ์สูตร, 2542) 4.50-5.00 หมายถึง การสนับสนุนของสามีอยู่ในระดับสูงมากที่สุด 3.50-4.49 หมายถึง การสนับสนุนของสามีอยู่ในระดับสูง 2.50-3.49 หมายถึง การสนับสนุนของสามีอยู่ในระดับปานกลาง 1.50-2.49 หมายถึง การสนับสนุนของสามีอยู่ในระดับต่ำ ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง การสนับสนุนของสามีอยู่ในระดับต่ำที่สุด

4) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ลักษณะการวัดแบ่งเป็น 3 ระดับ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1977) แปลผลคะแนนโดยใช้ คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด/จำนวนขั้น ดังนี้ 0 - 0.33 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารกในระดับไม่ดี 0.34-0.67 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ในระดับปานกลาง 0.68-1.00 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารกในระดับดี

5) การทำหน้าที่ครอบครัว ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการทำหน้าที่ครอบครัวของ อุมพร ตรังคสมบัติ (2544) มีข้อคำถามจำนวน 36 ข้อ ลักษณะการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เกณฑ์ในการแปลผลคะแนน มีคะแนน 1.00-4.00 โดยพิจารณาตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1977) มีดังนี้ คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด/จำนวนขั้น 3.25-4.00 หมายถึง การทำหน้าที่ครอบครัวอยู่ในระดับดี 2.50-3.24 หมายถึง การทำหน้าที่ครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างดี 1.75-2.40 หมายถึง การทำหน้าที่ครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างไม่ดี 1.00-1.74 หมายถึง การทำหน้าที่ครอบครัวอยู่ในระดับไม่ดี

6) ความเครียดของการเป็นมารดา ดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ นภัสวรรณ แก้วหลวง (2545) ลักษณะการวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง มีคะแนน 1-5 แปลผลคะแนนโดยแบ่งคะแนนออกเป็นช่วง ดังนี้

(ประกอบ กรรณสูตร, 2542) 4.50-5.00 หมายถึง ความเครียดของการเป็นมารดาอยู่ในระดับสูงมากที่สุด 3.50-4.49 หมายถึง ความเครียดของการเป็นมารดาอยู่ในระดับสูง 2.50-3.49 หมายถึง ความเครียดของการเป็นมารดาอยู่ในระดับปานกลาง 1.50-2.49 หมายถึง ความเครียดของการเป็นมารดาอยู่ในระดับต่ำ 1.00-1.49 หมายถึง ความเครียดของการเป็นมารดาอยู่ในระดับต่ำที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

1. ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) การหาความตรงของแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการสนับสนุนของสามี แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก แบบสอบถามการทำหน้าที่ครอบครัว แบบสอบถามความเครียดของการเป็นมารดา ผู้วิจัยนำเครื่องมือให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาลพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาสาระความเหมาะสมของเนื้อหาที่ใช้ ตลอดจนความสอดคล้องกับบริบทครอบครัวไทย

2. การหาความเที่ยง (Reliability) แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามการสนับสนุนของสามี แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก แบบสอบถามการทำหน้าที่ครอบครัว แบบสอบถามความเครียดของการเป็นมารดา ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำมาใช้กับมารดาที่มีอายุไม่เกิน 18 ปี ที่นำบุตรอายุ 4 เดือน – 1 ปี มารับวัคซีนที่แผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชกรรมจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยค่าความเชื่อมั่นของการมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ใน รพ. มีค่าครอนบาคแอลฟาเท่ากับ 0.82 แบบสอบถามการสนับสนุนของสามีมีค่าครอนบาคแอลฟาเท่ากับ 0.92 แบบสอบถามความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารกมีค่าครอนบาคแอลฟาเท่ากับ 0.70 แบบสอบถามการทำหน้าที่ครอบครัวมีค่าครอนบาคแอลฟาเท่ากับ 0.95,

แบบสอบถามความเครียดของการเป็นมารดา มีค่าครอนบาคแอลฟาเท่ากับ 0.89

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำหนังสือขออนุมัติเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์นครสวรรค์ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ และสำเนาหนังสือถึงหัวหน้าแผนกผู้ป่วยนอกกุมารเวชกรรมที่เป็นสถานที่เก็บข้อมูล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล อธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดงานวิจัย วิธีการเก็บข้อมูล จำนวน คุณสมบัติกลุ่มตัวอย่าง และแจกแบบสอบถาม รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

เสนอโครงร่างวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ของโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ ลงวันที่ 17 กรกฎาคม 2557 เลขที่ 27/2557 พิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยการทำหนังสือแนะนำตนเองชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินงานวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้จากงานวิจัย และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ ชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างมั่นใจว่าข้อมูลที่ได้จะเก็บเป็นความลับ การนำเสนอข้อมูลจะเสนอเป็นภาพรวม เพื่อประโยชน์ด้านวิชาการต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคลของมารดา บุตร การมีส่วนร่วมในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล การสนับสนุนของสามี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ความเครียดของการเป็นมารดา การทำหน้าที่ครอบครัว โดยใช้สถิติพรรณนา นำมาแจกแจงความถี่ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การทดสอบสมมุติฐานเพื่อหาปัจจัยทำนาย ใช้สถิติอ้างอิงโดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุ

(multiple regression analysis) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < 0.05$

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอายุ 18 ปี (ร้อยละ 32) อายุเฉลี่ย 16.73 ปี ($SD=1.10$) รายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 67) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 11,210 บาท ($SD = 5392.747$) มารดาทุกคนมีสถานภาพสมรสคู่อยู่ด้วยกัน ส่วนด้านทารก พบว่า ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างมีบุตรที่มีน้ำหนักแรกคลอดระหว่าง 2,501-3,500 กรัม คิดเป็นร้อยละ 60) เป็นทารกที่มีอายุครรภ์มากกว่า 37 สัปดาห์ (ร้อยละ 71)

คะแนนระดับการทำหน้าที่ครอบครัว อยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X} = 3.02$, $SD = 0.78$) โดยที่คะแนนระดับการมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 2.55$, $SD=0.76$) คะแนนระดับการสนับสนุนของสามี อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.51$, $SD = 0.98$) คะแนนระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 0.77$, $SD = 0.55$) ความเครียดของการเป็นมารดา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.56$, $SD = 0.67$)

วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ของครอบครัว ($r = -.055$) การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล ($r=.243$, $P< .05$) การสนับสนุนของสามี ($r = .455$, $P< .01$) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ($r = .489$, $P< .01$) ความเครียดของการเป็นมารดา ($r = -.254$, $P< .01$) และการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด พบว่า การทำหน้าที่ครอบครัวมีความสัมพันธ์ กับ การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล การสนับสนุนของสามี ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ความเครียดของการเป็นมารดา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ $P< 0.05$ (ดังตาราง ที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	1	2	3	4	5	6
1.รายได้ของครอบครัว	1.000	.162	.024	-.110	-.063	-.055
2.การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล		1.000	.226*	.271**	-.281**	.243*
3.การสนับสนุนของสามี			1.000	.257**	-.264**	.455**
4.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก				1.000	-.202*	.489**
5.ความเครียดของการเป็นมารดา					1.000	-.254**
6.การทำหน้าที่ครอบครัว						1.000

นำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่น มาวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยทำนาย พบว่า การสนับสนุนของสามีและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก สามารถทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว ($\beta = 0.31$, $p = .001$ และ $\beta = 0.39$, $p = .000$ ตามลำดับ) โดยสามารถอธิบายการผันแปรของการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยะหลังคลอดได้ร้อยละ 33.1 ($Adjusted R^2 = .331$) สามารถเขียนเป็นสมการทำนายได้ดังนี้ การทำหน้าที่ครอบครัว = $53.34 + .01$ (การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารก ขณะอยู่ในโรงพยาบาล) + $.31$ (การสนับสนุนของสามี) + $.39$ (ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก) - $.08$ (ความเครียดของการเป็นมารดา) (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนายการทำหน้าที่ครอบครัว

ตัวแปรทำนาย	B	SE.B	β	part R^2	t
1.การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ใน ร.พ.	.08	.26	.01	.024	.26
2.การสนับสนุนของสามี	.40	.06	.31	.297	3.73 **
3.ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก	1.16	.35	.39	.395	4.24***
4.ความเครียดของการเป็นมารดา	-.05	.09	-.08	-.080	-1.12
Adjusted R^2 = .331					
F (4,95) = 13.42 P = .000					
ค่าคงที่	53.34	11.23		5.78	.000

p < .01 , * p < .001

อภิปรายผล

1.การทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยหลังคลอด พบว่า การทำหน้าที่ครอบครัวโดยรวม อยู่ในระดับค่อนข้างดี ($\bar{X}$ 3.02 ,SD = 0.78) อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมด มีสถานภาพสมรสคู่อาศัยอยู่ร่วมกับสามี สามีจึงเป็นบุคคลใกล้ชิดที่สุด กับกลุ่มตัวอย่าง และให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มตัวอย่างเมื่อมีปัญหา ทำให้ภายในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีการปรึกษาหารือร่วมกันแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น มีความเอื้ออาทรห่วงใยมีความเอาใจใส่ และช่วยเหลือกันในการแบ่งเบาภาระบทบาทหน้าที่ภายในครอบครัว และร่วมกันรับผิดชอบในการเลี้ยงดูทารก สิ่งเหล่านี้ช่วยส่งเสริมให้มารดาวัยรุ่นในระยหลังคลอด สามารถกระทำบทบาทหน้าที่ของครอบครัวได้ วิลเลียม (Williams, 1995) พบว่า สัมพันธภาพระหว่างคู่สมรส และสัมพันธภาพในครอบครัว ทำให้มารดาวัยรุ่นหลังคลอดรับรู้ถึงความช่วยเหลือการดูแลเอาใจใส่ในระยแรกที่หลังคลอดมารดาวัยรุ่นสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมแต่อาจจะต้องใช้เวลา นานกว่ามารดาที่อายุปกติ และพบว่าสัมพันธภาพของครอบครัวยังช่วยส่งเสริมความมั่นใจในความสามารถของการเป็นมารดาวัยรุ่น ถ้าครอบครัวให้ความร่วมมือในการเลี้ยงดูบุตร จะทำให้มารดาารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ในการดูแลบุตรได้

นอกจากนี้การศึกษาของ ทอมลินสัน (Tomlinson, 1987) พบว่า ภรรยาารู้สึกว่าสัมพันธภาพระหว่างสามีและภรรยาอยู่ในเกณฑ์ดี ถ้าสามีไม่รังเกียจว่างานใดเป็นของผู้หญิงงานใดเป็นของผู้ชาย และให้ความช่วยเหลืองานบ้านและเลี้ยงดูทารก

2. ปัจจัยทำนายการทำหน้าที่ ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นในระยหลังคลอด พบว่า รายได้ของครอบครัว ($r = -.055$) การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล ($r = .243, P < .05$) การสนับสนุนของสามี ($r = .455, P < .01$) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ($r = .489, P < .01$) ความเครียดของการเป็นมารดา ($r = -.254, P < .01$) และการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด มีเฉพาะการสนับสนุนของสามีและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก สามารถทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด ($\beta = 0.31, p = .001$ และ $\beta = 0.39, p = .000$ ตามลำดับ)

อธิบายได้ว่า รายได้ของครอบครัว ($r = -.055$) ไม่มีความสัมพันธ์กับการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดาวัยรุ่นหลังคลอด กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคั้งนี้ รายได้ของครอบครัวอยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท (ร้อยละ 67) ซึ่งเพียงพอที่จะช่วยให้กลุ่มตัวอย่างสามารถปรับตัวได้ดี สามารถทำหน้าที่ในการดูแลครอบครัวได้ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดาวรินทร์

พรสวัสดิ์ (2553) และ มยุรี จันทน์เทศ (2556) ที่พบว่า รายได้ของครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กับการดำรง บทบาทในการปฏิบัติพฤติกรรมการเป็นมารดาเลี้ยงดู

การมีส่วนร่วมของมารดาในการดูแลทารก ขณะอยู่ในโรงพยาบาล ($r=.243, P<.05$) มีความสัมพันธ์ แต่ไม่สามารถทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของมารดา ไว้รุ่นได้ เนื่องจากว่า โรงพยาบาลที่ทำการศึกษาคั้งนี้ นโยบายของแผนกหลังคลอด ได้เปิดโอกาสให้มารดา ้วยรุ่นหลังคลอดได้มีส่วนร่วมในการดูแลทารก ตั้งแต่ การสัมผัสร่างกายทารก การอุ้ม การให้นม การเปลี่ยน ผ้าอ้อม จนถึงการอาบน้ำ ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกลุ่ม ตัวอย่างพบว่า มารดา้วยรุ่นหลังคลอดส่วนใหญ่จะมี ส่วนร่วมในการดูแลทารกขณะอยู่ในโรงพยาบาล อยู่ใน ระดับดี ($\bar{X} = 2.55, SD=0.76$) การที่มารดามีโอกาส ได้สัมผัสทารก ให้การดูแลทารกจะทำให้มารดา มีความ มั่นใจมากขึ้น ในการที่จะทำหน้าที่ในฐานะมารดา (Kelner & Harvey, 1981) เช่นเดียวกับที่ พิลลิตเฮอร์ (Pillitteri, 1981) กล่าวว่า ถ้ามารดาและทารกได้อยู่ ด้วยกันหลังคลอด จะทำให้มารดา มีความคุ้นเคยกับ ทารก และรู้สึกมีความมั่นใจในการดูแลทารก

การสนับสนุนของสามี ($\beta = 0.31, p = .001$) พบว่า สามารถทำนายการทำหน้าที่ครอบครัวของ มารดา้วยรุ่นได้ กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคั้งนี้ มีการสนับสนุนของสามี อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.51, SD=0.98$) สามีเป็นบุคคลใกล้ชิดที่สุด กับกลุ่มตัวอย่าง และให้ความช่วยเหลือแก่กลุ่มตัวอย่างเมื่อมีปัญหา ทำให้ภายในครอบครัวมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาพร ตั้งศิริ (2553) พบว่าการสนับสนุนจากคู่สมรสสามารถช่วยให้มารดา ้วยรุ่นมีการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่การเป็นมารดาได้ ร้อยละ 54.3 และการศึกษาของภารดี ทองเผือก (2553) พบว่า มารดาที่ได้รับการสนับสนุนจากคู่สมรส มีคะแนนการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่การเป็นมารดา สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลตามปกติ จากพยาบาลอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับแนวคิดที่ นอร์เบค (Norbeck, 1981 อ้างถึงในจันทรา ว่องวัฒนกุล, 2552) ได้กล่าวไว้ว่าบุคคลที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือต่าง ๆ

หรือที่เรียกว่า แหล่งสนับสนุนทางสังคมของบุคคลนั้น และจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามพัฒนาการหรือ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และแนวคิดของ ทอยส์ (Thoits, 1982 อ้างถึงในจันทรา ว่องวัฒนกุล, 2552) ที่กล่าวว่า การสนับสนุนทางสังคมที่มีประสิทธิภาพต้อง มาจากบุคคลที่เผชิญกับเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิด ความเครียดเหมือนกัน ดังนั้นการสนับสนุนจากสามี ที่มีส่วนร่วมกับการรยาในการเลี้ยงดูบุตรจึงมีคุณค่ายิ่ง ที่จะทำให้ภรรยาสามารถเผชิญการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สุดกัญญา ปานเจริญและคณะ (2556) พบว่า การสนับสนุนจาก สามีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการดำรงบทบาทมารดา และการศึกษาของ มยุรี จันทน์เทศ (2556) พบว่า สถานภาพสมรสมีผลต่อบทบาทมารดาในการเลี้ยงดู บุตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้อง กับการศึกษาของ ดาวรินทร์ พรสวัสดิ์ (2553) พบว่า การสนับสนุนจากสามีมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ ดำรงบทบาทมารดา

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก ($\beta = 0.39, p = .000$) สามารถทำนายการทำหน้าที่ ครอบครัวของมารดา้วยรุ่นหลังคลอดได้กลุ่มตัวอย่าง มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารกอยู่ใน ระดับดี ($\bar{X} = 0.77, SD=0.55$) มารดา้วยรุ่นหลัง คลอดที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมทารก สามารถเพิ่มคุณภาพของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง มารดากับทารก สามารถตอบสนองความต้องการของ ทารก และสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลทารกได้ซึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาของ ดาวรินทร์ พรสวัสดิ์ (2553) พบว่ามารดาที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงดูเด็ก มาก่อนจะปรับตัวต่อบทบาทมารดาได้ง่ายกว่ามารดา ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การเลี้ยงดูเด็กมาก่อน

ความเครียดของการเป็นมารดา้วยรุ่นหลัง คลอด ($r = -.254, P < .01$) พบว่า ความเครียดมี ความสัมพันธ์ทางลบ กับการทำหน้าที่ครอบครัวของ มารดา้วยรุ่น และไม่สามารถทำนายการทำหน้าที่ ครอบครัวของมารดา้วยรุ่น อธิบายได้ว่า เมื่อ ความเครียดเกิดขึ้นแล้ว จะมีผลต่อสมาชิกในครอบครัว

โดยกลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้มีการสนับสนุนจากสามี อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.51, SD = 0.98$) แสดงว่า สามีของมารดา ้วยรุ่น ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนในการเลี้ยงดูทารก จึงทำให้สามีและมารดา้วยรุ่นได้มีปฏิสัมพันธ์กับทารก ทำ ให้มารดา้วยรุ่นสามารถปรับตัว และปรับบทบาทหน้าที่ในการดูแลทารกได้เหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

- จันทร์หา ว่องวัฒนกุล.(2552). อิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล ความวิตกกังวล การสนับสนุนทางสังคมต่อการ แสดงบทบาทการเป็นมารดาในมารดาที่ทารกแรกเกิดมีภาวะตัวเหลืองและได้รับการส่องไฟ. วิทยานิพนธ์ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาการพยาบาลมารดาและทารกแรกเกิด บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยมหิดล
- ดาวรินทร์ พรสวัสดิ์.(2553).การสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยส่วนบุคคล บางประการ ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงบทบาทมารดา้วยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร มหาบัณฑิต,สาขาการพยาบาลครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นภัสนันท์ สุขเกษม.(2552). การดำรงบทบาทมารดาและภาวะซึมเศร้าหลังคลอด. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS-Thai Library Integrated System).
- นภัสวรรณ แก้วหลวง. (2545). ผลของการใช้กลุ่มช่วยเหลือตนเองต่อพฤติกรรมการดูแลบุตรและ ความเครียดของการเป็นมารดา ในมารดาที่มีบุตรเจ็บป่วยด้วยโรคธาลัสซีเมีย.วิทยานิพนธ์ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลครอบครัว. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.
- เนตรชนก แก้วจินทา.(2555). ภาวะซึมเศร้าในวัยรุ่นตั้งครรภ์ : ปัจจัย ผลกระทบ และการป้องกัน. วารสาร พยาบาลศาสตร์และสุขภาพ. 35(1),83-90.
- ประคอง กรรณสูตร. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ภาวดี ทองเผือก.(2553).ผลของการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองที่เน้นการ สนับสนุน จากสามีต่อการปรับตัวด้านบทบาทหน้าที่การเป็นมารดาในหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นครั้งแรก. วารสารการพยาบาลและการศึกษา,3(2); 44-56.
- มยุรี จันทน์เทศ.(2556). การส่งเสริมมารดา้วยรุ่นที่ไม่ได้วางแผนการตั้งครรภ์ให้ประสบความสำเร็จใน บทบาทการเป็นมารดาที่มีคุณภาพ. รายงานวิจัย. ราชบุรี.
- เยาวลักษณ์ เสรีเสถียร,ฤดี ปุ่บงกะดี. (2550). การพัฒนาศักยภาพ: การส่งเสริมสุขภาพสตรี วัยเจริญพันธุ์ ที่มีภาวะเสี่ยง. การประชุมวิชาการ สหศาสตร์ครั้งที่ 5 ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา มหาวิทยาลัยมหิดล
- วัลยา ธรรมพินิจวัฒน์.(2553). เพศศึกษาสำหรับวัยรุ่นไทย. วารสารสภาการพยาบาล,25(4); 5-9.
- สุดกัญญา ปานเจริญ และคณะ.(2556).การสนับสนุนจากสามี การสนับสนุนจากครอบครัว และปัจจัยส่วน บุคคลที่มีอิทธิพลต่อการดำรงบทบาทมารดา้วยรุ่น.วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2554). *อนามัยแม่และเด็ก*. ค้นเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2556 จาก <http://203.157.19.191/index.html>.
- สถิติงานห้องคลอด.(2556).สถิติงานห้องคลอดโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จ.นครสวรรค์.

เอกสารอ้างอิง

มาพร ตรังคสมบัติ. (2544). *การปฏิบัติหน้าที่ของครอบครัว*. จิตบำบัดและการให้คำปรึกษาครอบครัว.

กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์.

Best, J.W. (1977). *Research in education*. 3rd ed. NJ : Orentic Hall.

Friedman, M. M. (2003). *Family Nursing Theory and Practice*. 3 edition New York :
Appleton-Century-Crofts.

Johnson, P.G.B. (1994). *Walliany's, the Newborn Child*. 17th ed., Edinburgh : Churchill
Livingstone.

Kelnar, C.J.K. &Harvey ,D . (1981). *The sick newborn baby*. London : Bailliere.

Polit, D.F.(1996). *Data Analysis &statistics for Nursing research*. Stamford : Appleton & Longe.

Pillitteri, (1981) A. *Maternal – Newborn Nursing*. Boston : Little Brown And Company.

Tomlinson, P.S. (1987). Verbal behavior associated with indicators of maternal attachment
with the neonate. *Research in Brief* . May : 76 – 77.

William, R.P. (1995). Family dynamics of pregnancy. In Bobak I.M., Lowdermilk, D.L., & Jenson,
M.D.(Eds). *Maternity nursing*. 4th ed. St Louise: Mosby